

Коробко О.Ю.

*студентка 2-го курсу магістратури факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»*

АДВОКАТСЬКИЙ ЗАПИТ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а саме ст. 20 закріплює перелік професійних прав адвоката, серед яких є право адвоката звертатися з адвокатськими запитами, у тому числі щодо отримання копій документів [1]. Право адвоката на подання адвокатського запиту – є не тільки одним із його найважливіших прав, а також і основним способом отримання важливої інформації для надання ефективної юридичної послуги своєму клієнту.

Серед вчених, які досліджували окремі аспекти адвокатського запиту, варто відзначити праці Л. Подосиннікової, Д. Прокоф'євої, Г. Токарева, В. Хабібуліна, Чебаненко А., Ю. Грабовського, В. Гвоздія, А. Гурської, В.

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а саме ч. 1 ст. 24 на законодавчому рівні закріплює поняття адвокатського запиту, відповідно до якого : адвокатський запит – це письмове звернення адвоката до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадських об'єднань про надання інформації, копій документів, необхідних адвокату для надання правової допомоги клієнту [1]. Таким чином, вбачається, що правом на подання такого запиту є виключним правом лише адвоката.

Відносно форми адвокатського запиту, то законодавство України лише встановлює, що адвокатський запит має бути оформлений у письмовій формі, з додаванням переліком документів, який закріплений у ч. 1 ст. 24 Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», що в свою чергу підтверджують повноваження адвоката. Вимагання від адвоката подання інших документів заборонено законом. Таким, чином законодавець не закріплює офіційну форму даного документу, що негативно позначається на реалізації засади змагальності у судочинстві. На нашу думку, було б доцільно уніфікувати та закріпити на законодавчому рівні офіційний бланк адвокатського запиту. Пропонується закріпити наступний перелік реквізитів: 1) назву документа; 2) прізвище, ім'я та по батькові адвоката та назва юридичної послуги, що ним надається; 3) прізвище, ім'я та по батькові або найменування особи (осіб), яких представляє адвокат; 4) стислий виклад обставин справи; 5) перелік юридично конкретизованих запитань, що виключають подвійне трактування; 6) адресу, на яку має бути надіслано відповідь; 7) зобов'язання адвоката, відшкодувати адресатові адвокатського запиту його фактичні документально підтверджені витрати з надання

відповіді (документів, матеріалів та їх копій) на адвокатський запит; 8) посилання на ч. 3 ст. 24 Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» про настання відповідальності; 9) дату складання адвокатського запиту; 10) підпис адвоката, та печатку [2, с. 61].

Другий проблемний аспект адвокатського запиту є його адресати. Як зазначалось вище, адвокатський запит може бути направлений до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадських об'єднань. Тобто, законом не передбачено, що розпорядником інформації може бути не посадова фізична особа. Таким чином, фізична особа (не посадова) не може бути притягнена до відповідальності у разі ненадання відповіді [3, с. 34]. Виключенням є кримінальне провадження, адже закон зазначає, що це питання регулюється кримінальним процесуальним законом. Тому пропонується внести зміни до ч. 1 ст. 24 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та розширити суб'єктів адресатів адвокатського запиту.

Останній проблемний аспект на який варто звернути увагу, це неправомірна відмова у наданні відповіді на адвокатський запит. Як свідчить практика, трудова етика службових та посадових осіб відрізняється своєю байдужістю, ігноруванням та намаганням усіма силами не надати відповідь адвокату. Ми вважаємо, що причиною такої поведінки, є перш за все відсутність дієвих механізмів адміністративної відповідальності та незначна міра покарання, передбачена ст. 212³ КУпАП. На нашу думку, слушною може бути пропозиція щодо посилення відповідальності та збільшення розміру штрафу.

Таким чином, можна дійти наступного висновку, що реалізація права адвоката на отримання інформації за допомогою такого інструменту, як адвокатський запит є дуже ефективним при наданні правової допомоги та захисту інтересів свого клієнта. Саме тому, законодавцю слід передбачити додаткові інструменти захисту дотримання професійних прав адвокатів, зокрема, в площині надання відповідей на запити, а саме: створити офіційний бланк адвокатського запиту, посилити міру покарання осіб, які не неправомірно відмовляють у відповіді адвокату, або взагалі ігнорують, а також розширити обсяг інформації, коло адресатів та інше.

Список використаної літератури:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. №5076-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
2. Старенький О. С. Витребування документів як засіб отримання доказів захисником у кримінальному провадженні: проблеми визначення процесуальної форми. *Вісник кримінального судочинства*. 2017. № 3. С. 58-69.
3. Грабовський Ю. Л. Адвокатський запит як засіб отримання адвокатської інформації. *Інформація і право*. 2015. №2. С. 32-38.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент **Храпенко Олена Олегівна**

Крутоголова К.В.

*студентка 1-го курсу магістратури факультету прокуратури і слідства
(кримінальної юстиції) Національного університету
«Одеська юридична академія»*

ЗМІСТ ТА ОСОБОБЛИВОСТІ ПОНЯТТЯ АДВОКАТСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ

Питання, стосовно змісту поняття «адвокатська таємниця» є дуже важливим, бо без цього неможливо визначити обсяг інформації, яка підпадає під це визначення і є адвокатською таємницею.

Отже, адвокатська таємниця – це інформація, яка стала відома адвокату, що діє на підставі договору про надання правової допомоги, під час здійснення представництва інтересів особи [1]. Така інформація не може бути розголошено без письмової згоди клієнта за загальним правилом.

У Правилах адвокатської етики чітко прописано, що забороняється розголошувати відомості, які складають адвокатську таємницю [2]. Тому дуже важливо визначити яка це саме інформація, де вона може знаходитися та які існують умови для розголошення такої інформації. Особа, яка довірила цю інформацію може звільнити адвоката, його помічника та інших осіб, які отримали доступ до такої інформації у наслідок перебування з адвокатом у трудових відносинах від обов'язку зберігати таємницю. Також, якщо адвокат отримав інформацію від особи, якій потім було відмовлено в укладанні договору про надання правової допомоги з передбачених законом підстав, ця інформація все одно підпадає під поняття адвокатська таємниця та захищається від розголошення [3].

Існує випадок, коли розголошення адвокатської таємниці не є порушенням. Якщо адвокат інформує Державну службу фінансового моніторингу на виконання вимог, передбачених у законі про запобігання та протидію легалізації доходів, то це не відноситься до розголошення адвокатської таємниці й дана особа не буде нести за це відповідальності. Однак, це положення можна розглядати й як можливість правоохоронних органів отримати доступ до інформації, яка насправді підпадає під поняття «адвокатська таємниця» та захищена законодавством України від розголошення .